

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS  
2005 m. lapkričio 30 d. \*

Byloje T-250/02

**Autosalone Ispra Snc**, įsteigta Isproje (Italija), atstovaujama advokato B. Casu,

ieškovė,

prieš

**Europos atominės energijos bendriją**, atstovaujamą Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos E. de March, padedamo advokato A. Dal Ferro, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovė,

dėl prašymo pripažinti deliktinę Europos atominės energijos bendrijos atsakomybę pagal AE 188 straipsnio antrąją pastraipą dėl žalos, patirtos dėl nuotekų surinkimo įrenginio išsiliejimo, ir todėl įpareigoti šią Bendriją atlyginti šią žalą,

\* Processo kalba: italų.

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS  
(antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. Pirrung, teisėjai A. W. H. Meij ir I. Pelikánová,  
posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. spalio 26 d. posėdžiui,

priima šį

**Sprendimą**

**Teisės aktai**

- <sup>1</sup> AE 151 straipsnis yra išdėstytas taip:

„Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ginčus dėl žalos atlyginimo, numatyto (AE) 188 straipsnio antroje pastraipoje.“

2 AE 188 straipsnis nustato:

„Deliktinės atsakomybės atveju Bendrija, laikydama bendrų valstybių narių įstatymų principų, atlygina bet kokią žalą, kurią atlikdami savo pareigas padaro jos institucijos arba tarnautojai.“

3 1959 m. liepos 22 d. Romoje tarp Italijos Respublikos ir Europos atominės energijos bendrijos Komisijos sudaryto susitarimo dėl Jungtinio bendros kompetencijos branduolinių tyrimų centro (toliau – Centras) įsteigimo (toliau – JTC susitarimas), Italijoje įgyvendinto 1960 m. rugpjūčio 1 d. įstatymu Nr. 906 (1960 m. rugpjūčio 31 d. GURI Nr. 212, p. 3330), 1 straipsnis nustato:

„Italijos vyriausybė Europos atominės energijos bendrijai disponuoti devyniasdešimt devyneriems metams nuo šio susitarimo įsigaliojimo datos ir už simbolinį Europos Pinigų Susitarimo (EPS) sąskaitos 1 (vieno) vieneto metinį nuomos mokestį perduoda Isproje esantį Branduolinių tyrimų centrą bei apytiksliai 160 hektarų teritoriją, kurioje jis pastatytas.“

4 JTC susitarimo F priedo 1 straipsnis nustato:

„1. <...> Centrai taikomi neliečiamumas, jame negali būti atliekami krata, poėmis, konfiskacija ar ekspropriacija, ir, nesant Europos Bendrijų Teisingumo Teismo pritarimo, jis turi imunitetą nuo bet kokių administracinių ar teisminių priemonių.“

5 JTC susitarimo F priedo 3 straipsnis nustato:

„1. Komisijos prašymu kompetentingos Italijos valdžios institucijos naudojasi savo atitinkamomis galiomis siekdamos užtikrinti, kad Centrai būtų suteiktos visos reikiamos viešosios komunalinės paslaugos. Jei vienos prieš tai nurodytų paslaugų teikimas nutrūktų, Italijos valdžios institucijos imsis visų galimų veiksmų Centro reikmėms patenkinti, tokiu būdu siekiant išvengti žalos jo funkcionavimui.

2. Italijos valdžios institucijų ar jų kontroliuojamų subjektų Centrai teikiamoms paslaugoms taikomi lengvatiniai tarifai <...>. Kai šias paslaugas teikia privačios bendrovės ar organizacijos, Italijos valdžios institucijos imasi visų veiksmų, kad sąlygos, kuriomis šios paslaugos siūlomos, būtų kuo palankesnės.

3. Komisija imasi visų priemonių, kad jos tinkamai įgalioti kvalifikuoti atitinkamų viešųjų komunalinių paslaugų teikėjų atstovai galėtų patikrinti, pataisyti ir prižiūrėti su šiomis paslaugomis susijusius Centro viduje esančius įrenginius.“

6 JTC susitarimo F priedo 16 straipsnio 1 dalis taip pat numato:

„Vyriausybė gali prašyti <...>, kad jai būtų pranešta apie veiksmus, kurių Centras ėmėsi, ir apie nuostatas, kurias jis priėmė, visuomenės sveikatos apsaugos srityje, siekiant išvengti gaisro ir su jonizuojančia radiacija susijusio pavojaus.“

7 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimo 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, p. 12) 9 straipsnio 3 dalis numato:

„Komisijos vardu (Centro) Generalinis direktorius imasi visų būtinų priemonių tam, kad būtų užtikrintas asmenų ir įrengimų, už kuriuos jis atsako, saugumas.“

### Bylos aplinkybės

8 Iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovės nuosavybė yra Ispros komunos teritorijoje ir kad išilgai šios nuosavybės eina vandens nuotekų surinkimo įrenginys, kurį šiuo atveju sudaro du 80 cm skersmens kanalizacijos vamzdžiai, užkasti po visuomeniniu keliu esančioje žemėje (toliau – pirmoji surinkimo įrenginio atkarpa).

9 Už ieškovės nuosavybės ribų surinkimo įrenginys toliau eina *Ferrovie dello Stato* (Italijos valstybės geležinkeliams) priklausančia žeme. Šią surinkimo įrenginio atkarpą (toliau – antroji surinkimo įrenginio atkarpa) sudaro skliautuotas požeminis perėjimas, į kurį išteka pirmosios atkarpos vandenys, kaip tai matyti iš grafinio vertikalios surinkimo įrenginio dalies atvaizdo (toliau – grafinis atvaizdas), kurį ieškinių priede pridėjo ieškovė; to, kad šis grafinis atvaizdas schematiškai atitinka tikrovę, Komisija neginčijo. Iš grafinio atvaizdo taip pat matyti, kad šią antrąją atkarpą nuo visuomeninio kelio, po kuriuo nutiesta pirmoji atkarpa, skiria tik tinklelis.

10 Iš grafinio atvaizdo taip pat matyti, kad po antrosios atkarpos surinkimo įrenginys eina JTC susitarimo 1 straipsniu Bendrijos dispozicijai suteikta žeme (toliau – trečioji surinkimo įrenginio atkarpa), kuri šioje žemėje yra 100 cm skersmens kanalizacijos vamzdis.

- 11 Iš grafinio atvaizdo taip pat matyti, kad Centro dispozicijai suteikta žemė yra kiek aukščiau negu *Ferrovie dello Stato* priklausanti žemė, kurioje nutiesta antroji surinkimo įrenginio atkarpa. Tai matyti ir iš vietos plane, kuri savo paaiškinimų prieduose pateikė ir Komisija, ir ieškovė, nurodyto šlaitų aukščio.
- 12 Vis dėlto posėdžio metu Komisijos ekspertas iš esmės pažymėjo, kad žemės reljefas nedaro įtakos bendram surinkimo įrenginio nuotakumui, nes pastarasis yra užkastas į žemę. Jis taip pat pažymėjo, kad surinkimo įrenginio vanduo iš pirmosios atkarpos išteka į antrąją, o iš antrosios – į trečiąją. Ši teiginį patvirtino pati ieškovė, posėdžio metu aiškiai teigdama, kad, jos nuomone, trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos pajėgumas buvo nepakankamas visam antrosios surinkimo įrenginio atkarpos vandeniui sutalpinti. Todėl šalys neginčija, kad pirmoji atkarpa yra aukščiau antrosios, o antroji – trečiosios.
- 13 Šalys taip pat sutinka, kad iki 1990 m., per kuriuos Centro techninės tarnybos atliko darbus trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje, ši atkarpa buvo sudaryta iš atviro vamzdžio kanalizacijos (toliau – pirmoji trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos dalis) aukštesnėje dalyje ir uždaro vamzdžio 100 cm skersmens kanalizacijos (toliau – antroji trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos dalis) žemutinėje dalyje. 1990 m. atliekant darbus trečiosios atkarpos pirmosios dalies atviro vamzdžio kanalizacija buvo pakeista į uždara 100 cm skersmens kanalizaciją. Todėl atlikus šiuos darbus visą trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą sudaro uždaras 100 cm skersmens kanalizacijos vamzdis.
- 14 Nagrinėjamas surinkimo įrenginys surinkdavo dalį iš Ispros miesto ir iš teritorijos, kurioje yra Centras, kanalizacijos atitekančių nuotekų.

- 15 1992 m. birželio mėnesį Ispros miestą užklupo smarki audra, sukėlusį daugelį potvynių, taip pat užliejusi ir ieškovės nuosavybę.
- 16 1992 m. Ispros komuna pakeitė nutekėjimų jos teritorijoje tinklą. Kaip matyti iš 1992 m. spalio 7 d. Ispros mero Centro infrastruktūros tarnyboms adresuoto laiško, Ispros savivaldybės administracija nusprendė dalį komunos teritorijoje susidarančių nuotekų nuleisti į nagrinėjamą surinkimo įrenginį. Siekdama atlikti darbus teritorijoje, kurioje yra pastatytas Centras, Ispros komuna minėtos tarnybos paprašė komunai suteikti ekskavatorių ir jo mašinistą. Tame pačiame laiške Ispros meras patikslino, kad šis įsikišimas yra savarankiška komunos administracijos iniciatyva, ir ši administracija prisiima visą atsakomybę.
- 17 2002 m. gegužės 3 d. Ispros miestą užklupo smarki audra su liūtimis, ir išsiliejus surinkimo įrenginiui buvo užlieti ieškovės pastatai. Tą pačią dieną Angera posto karabinieriai, keletas Ispros komunos techninių tarnybų pareigūnų bei Centro pareigūnai kartu su jo direktoriumi aplankė vietą ir įvertino apsėmimo apimtį ir mastą bei jo sukeltą matomą žalą.
- 18 2002 m. gegužės 19 d. laišku ieškovė Ispros savivaldybės administracijai, *Ferrovie dello Stato* ir Komisijai pasiūlė atlikti vietos apžiūrą ir (arba) atlikti ekspertizę, skirtą taikiai nustatyti 2002 m. gegužės 3 d. apsėmimo priežastis ir susijusią atsakomybę. Atsakydamas į šį laišką Komisijos teisininkas 2002 m. birželio 17 d. ieškovės teisininkui nusiuntė laišką, kuriuo informavo, kad Komisija nesutinka su Bendrijos atsakomybe ir kad ji atsisako atlikti bet kokius patikrinimus Centro teritorijoje.

## Procesas ir šalių prašymai

- 19 Ši byla buvo pradėta ieškovės ieškiniu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2002 m. rugpjūčio 20 dieną.
- 20 Išklausęs teisėjo pranešėjo pranešimą, Pirmosios instancijos teismas (antroji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir pagal Pirmosios instancijos teismo Procedūros reglamento 64 dalyje numatytas proceso organizavimo priemones raštu pateikė šalims klausimus, prašydamas į juos atsakyti iki posėdžio. Šalys į šiuos klausimus atsakė per nustatytus terminus.
- 21 Šalių pasisakymai ir jų atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus buvo išklaustyti 2004 m. spalio 26 d. teismo posėdyje.
- 22 Posėdžio metu Pirmosios instancijos teismas Komisijos paprašė pateikti visus dokumentus, kurie galėtų padėti nustatyti tapatybę subjekto, kurio prašymu Centro techninės tarnybos 1990 m. atliko darbus trečiosios atkarpos pirmojoje dalyje. Per nustatytą terminą Komisija pateikė tam tikrus dokumentus. Pirmosios instancijos teismo paprašyta pateikti pastabas, kurias ji turėtų dėl Komisijos pateiktų dokumentų, ieškovė savo pastabas pateikė per nustatytą terminą.
- 23 2005 m. balandžio 19 d. buvo baigta žodinė proceso dalis.



24 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- pripažinti išimtinę ir (arba) bendrą, ir (arba) solidarią Europos atominės energijos bendrijos deliktinę atsakomybę,
  
- įpareigoti šią Bendriją atlyginti patirtą ir būsimą žalą, kurios dydis bus nustatytas proceso metu ir bet kuriuo atveju bus teisingas,
  
- nustatyti šias tyrimo priemones:
  - gauti informaciją iš Centro direktoriaus ir tarnautojų bei, esant galimybei, vietoje buvusių Italijos valdžios institucijų,
  
  - apklausti liudytojus, su aiškia išlyga, kad liudytojų pavardės bus nurodytos vėliau,
  
  - vietos apžiūrą ir (ar) ekspertizę bei bet kokias kitokias tyrimo priemones, kurios būtų laikomos būtinomis siekiant nustatyti ieškovės kaltinimų tikrumą, įskaitant bet kokią turtinę ar neturtinę žalą, patirtą ar būsimą dėl byloje nagrinėjamų aplinkybių,
  
  - priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidas.

25 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškovės prašymus dėl tyrimo priemonių,
- atmesti ieškinį kaip nepriimtina ar nepagrįstą,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

26 Atsakydama į Pirmosios instancijos teismo klausimą ieškovė posėdyje pažymėjo, kad savo pirmuoju reikalavimu ji iš tiesų ketino Pirmosios instancijos teismo prašyti pripažinti vien tik Bendrijos deliktinę atsakomybę.

## **Dėl priimtimumo**

### *Šalių argumentai*

27 Nepateikdama prieštaravimo dėl priimtimumo atskiru dokumentu, Komisija ginčija ieškinio priimtimumą tuo pagrindu, kad ieškinys neatitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, pagal kuriuos ieškinyje, be kita ko, turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pateikta pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka.

- 28 Komisijos teigimu, iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, kad ieškinyje nurodyti duomenys turi būti pakankamai aiškūs ir tikslūs, jog atsakovas galėtų pasirengti gynybai, ir Pirmosios instancijos teismas galėtų prireikus išspręsti bylą nesiremdamas jokia kita informacija. Teismo praktika taip pat patikslina, kad tam, kad ieškinys būtų priimtinas, pačiame ieškinio tekste turi būti nurodytos pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės, kuriomis jis yra paremtas, arba bent jau jų santrauka, išdėstyta nuosekliai ir suprantamai (žr. 1996 m. lapkričio 21 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Syndicat des producteurs de viande bovine ir kt. prieš Komisiją*, T-53/96, Rink. p. II-1579, 21 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Ieškinyje atlyginti žalą, tariamai atsiradusią dėl Bendrijos institucijos, turi būti nurodytos aplinkybės, iš kurių būtų galima nustatyti, kad institucija atliko veiksmus, kuriais ją kaltina ieškovė, priežastys, dėl kurių ji tvirtina, kad egzistuoja priežastinis veiksnių ir tariamai patirtos žalos ryšys, bei tokios žalos pobūdis ir dydis (žr. 2000 m. birželio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Camar ir Tico prieš Komisiją ir Tarybą*, T-79/96, T-260/97 ir T-117/98, Rink. p. II-2193, 181 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 29 Nagrinėjamu atveju ieškovės rašytiniai pareiškimai visiškai nėra pakankamai tikslūs ir aiškūs. Šiuo atžvilgiu Komisija tvirtina, kad iš ieškovės rašytinių pareiškimų ji negali padaryti jokios išvados apie elgesį, kuriuo Centras kaltinamas. Šis netikslumas ir šios spragos neleidžia nei Komisijai tinkamai pasirengti gynybai, nei Pirmosios instancijos teismui nuspręsti dėl nagrinėjamų faktų.
- 30 Be to, Komisija iš esmės teigia, kad ieškovės raštuose nepateikti nei kokie nors nurodytos žalos realumo įrodymai, nei jos preliminarus vertinimas.
- 31 Galiausiai ieškovė tik nekonkrečiai susieja jos pastato apsėmimą su atitinkamu surinkimo įrenginio išsiliejimu, nepateikdama jokio paaiškinimo dėl šių įvykių eigos ir nepateikdama jokios informacijos apie priežastis, kurios sukėlė išsiliejimą būtent trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje.

32 Ji priduria, kad ieškovės prašomos tyrimo priemonės negali sušvelninti ieškovės rašytinių pareiškimų netikslumo.

33 Ieškovė iš esmės remiasi tuo, kad bylos dalykas ir teisinių pagrindų santrauka buvo tinkamai nurodyti jos raštuose; vadinasi, ieškinys atitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytas sąlygas. Ji priduria, kad ji neprivalėjo pateikti techninių paaiškinimų dėl įvykio, nuo kurio ji nukentėjo. Be to, ji iš esmės tvirtina, kad tyrimo priemonės, kurių Pirmosios instancijos teismo prašoma, leistų nustatyti jos kaltinimų tikrumą.

#### *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

34 Remiantis Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktu, kiekviename ieškinyje turi būti nurodyti ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka.

35 Šį reikalavimą patvirtino teismo praktika, kuria Komisija pasirėmė šio sprendimo 28 punkte.

36 Šioje byloje iš ieškinio pakankamai aiškiai matyti, kad ieškovė Komisiją iš esmės kaltina, pirma, atsisakius ieškovei leisti apžiūrėti trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą, siekiant nustatyti jos būklę ir nustatyti surinkimo įrenginio išsiliejimo priežastis, ir, antra, neatlikus priežiūros ir darbų trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje, siekiant užkirsti kelią išsiliejimui ar jo išvengti.

- 37 Vis dėlto dėl, pirma, atsisakymo leisti apžiūrėti trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą, nesant jokio tvirtinimo apie žalą ar jokio prašymo dėl kompensacijos, susijusių su šiuo atsisakymu, šį atsisakymu paremtą kaltinimą reikėtų prilyginti prašymui paskirti tyrimo priemones atlikti šių vietų apžiūrą. Todėl šį kaltinimą reikia nagrinėti sprendžiant prašomų tyrimo priemonių klausimą (žr. 99 ir 100 punktus).
- 38 Antra, dėl tariamo priežiūros ir darbų trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimo ieškovė savo ieškinyje pažymėjo, kad dėl šių trūkumų buvo užlieta jos nuosavybė, ir ji paprašė atlyginti skirtingoms jos pastatų dalims ir turtui padarytą žalą, kurią ji glaustai nurodė ieškinyje. Todėl manytina, kad šių žalos, tariamai padarytos dėl priežiūros ir darbų trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimo, įrodymų atžvilgiu ieškinys atitiko Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytus reikalavimus.
- 39 Be to, reikia pažymėti, kad ieškovė taip pat prašo atlyginti būsimą turtinę žalą bei patirtą ar būsimą neturtinę žalą, nepateikdama jokių įrodymų, kurie leistų įvertinti jos pobūdį ar dydį. Todėl šie žalos įrodymai neatitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte numatytų reikalavimų, išaiškintų šio sprendimo 28 punkte nurodytos teismų praktikos.
- 40 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad yra priimtina ta ieškinio dalis, kuria siekiama atlyginimo žalos, kuri dėl tariamo priežiūros ir darbų trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimo buvo tariamai padaryta įvairiam ieškinyje glaustai nurodytam turtui.

## Dėl esmės

### *Išankstinės pastabos*

- 41 Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką deliktinei Bendrijos atsakomybei AE 188 straipsnio antrosios pastraipos prasme ir teisei į patirtos žalos atlyginimą taikoma visuma sąlygų, susijusių su veiksmy, kuriais kaltinamos Bendrijos institucijos, neteisėtumu, žalos realumu ir priežastinio ryšio tarp veiksmy ir nurodytos žalos buvimu (žr. 1990 m. kovo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Grifoni prieš EAEB*, C-308/87, Rink. p. I-1203, 6 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 42 Šiuo atžvilgiu vien tik Bendrijos institucijai ar organui priskiriami aktai ar veiksmai gali būti Bendrijos atsakomybės pagrindu (šiuo klausimu žr. 1985 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CMC ir kt. prieš Komisiją*, 118/83, Rink. p. 2325, 31 punktą ir 2004 m. kovo 23 d. Sprendimo *Ombudsmenas prieš Lamberts*, C-234/02 P, Rink. p. I-2803, 59 punktą).
- 43 Jei nors viena šių sąlygų nėra įvykdyta, visas ieškinys turi būti atmetas nesant būtinybės nagrinėti kitų sąlygų (žr. 2002 m. vasario 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Förde-Reederei prieš Tarybą ir Komisiją*, T-170/00, Rink. p. II-515, 37 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 44 Šalių argumentus dėl Bendrijos atsakomybės reikia nagrinėti atsižvelgiant būtent į šias aplinkybes.

*Šalių argumentai*

- 45 Ieškovė Komisiją ir (arba) Centrą kaltina trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikus priežiūros ir (arba) darbų siekiant užkirsti kelią ar išvengti pakartotinių atitinkamo surinkimo įrenginio išsiliejimų, nepaisant jo akivaizdžiai pavojingo pobūdžio, susijusio su jo nepakankamu hidrauliniu pajėgumu, apie kurį Komisija žinojo po surinkimo įrenginio išsiliejimo 1992 metais. Iš tiesų jai padarytos žalos priežastis yra aplinkybė, kad trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos pajėgumas buvo nepakankamas visam antrosios atkarpos vandeniui sugerti (žr. šio sprendimo 12 punktą).
- 46 Šių veiksmų priskyrimą Komisijai ir (arba) Centrai lemia keletas aplinkybių.
- 47 Visų pirma, trečioji surinkimo įrenginio atkarpa Centro pastatymo teritorijoje priklauso šio Centro išimtinai dispozicijai, ir tretieji asmenys prie jos prieiti negali, nes pagal JTC susitarimo F priedo 1 straipsnį ši teritorija yra neliečiama, joje negali būti atliekama krata ar konfiskacija, ir ji turi imunitetą nuo bet kokių administracinių ar teisminių priemonių.
- 48 Be to, akivaizdu, kad prižiūrėti paskirstymo įrenginius ir atlyginti Centro teritorijoje esančiai surinkimo įrenginio atkarpai padarytą žalą visuomet privalo Centras, panaudodamas savo pareigūnus ir technikus, ir Komisijai tenka pareiga tai paneigti.
- 49 Galiausiai ieškovė remiasi 1999 m. kovo 16 d. *Ufficio tecnico comunale* (Techninė komunalinė tarnyba, toliau – Ispros TKT) pareiškimu apie atsakomybę, pagal kurį savivaldybės administracija nėra atsakinga už trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos priežiūrą ir administravimą, nes ši atkarpa yra Centro nuosavybėje.

- 50 Pirma, elgesio, kuriuo kaltinama, neteisėtumas remiasi aplinkybe, kad šis elgesys reiškia Sprendimo 96/282 9 straipsnio 3 dalyje numatytos pareigos, pagal kurią Komisijos vardu Centro generalinis direktorius imasi visų būtinų priemonių tam, kad būtų užtikrintas asmenų ir įrengimų, už kuriuos jis atsako, saugumas, pažeidimą. Nepaisant to, ką teigia Komisija, ši nuostata yra taikytina nagrinėjamoje byloje, nes Centre naudojami nuotekų šalinimo įrenginiai buvo susiję su vien tik jam saugoti perduotomis struktūromis, vadinasi, ir su jo instituciniu vaidmeniu bei su jo veikla. Be to, Komisija jau buvo atsakinga tuo pagrindu, kad ji pažeidė savo įsipareigojimus pagal 1971 m. sausio 13 d. Komisijos sprendimo 71/57/Euratomas dėl Centro reorganizavimo (OL L 16, p. 14), kurio turinys yra analogiškas Sprendimo 96/282 9 straipsnio 3 daliai, 10 straipsnio 3 dalį (1994 m. vasario 3 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Grifoni prieš EAEB*, C-308/87, Rink. p. I-341).
- 51 Antra, nagrinėjamo elgesio neteisėtumas kyla iš to, kad šis elgesys prieštarauja JTC susitarimui, ypač skirtam išsaugoti ir apsaugoti netoli nuo Centro įrengimų gyvenančių asmenų viešą saugumą.
- 52 Trečia, elgesio, kuriuo kaltinama, neteisėtumas išplaukia iš Italijos civilinio kodekso 2043 ir 2051 straipsnių, kurie taikytini nagrinėjamu atveju, nes AE 188 straipsnio antroji pastraipa, nors ir nukreipianti į bendrus valstybių narių įstatymų principus, neatmeta galimybės pasiremti konkrečių Italijos teisės taisyklių pažeidimu (šiuo klausimu žr. generalinio advokato G. Tesauro išvados 41 punkte nurodytam 1990 m. kovo 27 d. Sprendimui *Grifoni prieš EAEB*, Rink. p. I-1212, 17 punktą).
- 53 Taigi, pirma, Italijos civilinio kodekso 2043 straipsnis nustato *neminem laedere* principą, kuris yra bendras valstybių narių teisinėms sistemoms, ir taikytinas nagrinėjamu atveju dėl to, kad Komisija ir (arba) Centras pažeidė bendrą atsargumo ir kruopštumo principą.



- 54 Antra, elgesys, kuriuo kaltinama, lemia Bendrijos atsakomybę taikant Italijos civilinio kodekso 2051 straipsnį, nustatantį paprastą daiktą saugančio asmens kaltės prezumpciją. Nagrinėjamu atveju Centras saugo trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą, nes ji priklauso jo išimtinai dispozicijai, nes ji eina šalia žemės, kurios savininkas jis yra ir kuriai taikomas imunitetas.
- 55 Ieškovė priduria, kad iš *Corte suprema di cassazione* (Italijos kasacinio teismo) praktikos išplaukia, kad Italijos civilinio kodekso 2051 straipsnis viešosios administracijos atžvilgiu taikomas viešajam ar su žeme susijusiam turtui, neperduotam bendram ir tiesioginiam visuomenės grupės naudojimui – kaip tai būtų nagrinėjamo nuotekų surinkimo įrenginio atveju – kuris dėl jų riboto ploto teritorijoje leidžia prižiūrinčiam subjektui šiuo tikslu stebėti ir prižiūrėti.
- 56 Komisija nurodo, pirma, tai, kad Centras visiškai nėra atsakingas už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą ir kad todėl priežiūros ar darbų trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimas nėra priskirtinas Komisijai ar Centrai.
- 57 Šiuo atžvilgiu ji tvirtina, kad JTC susitarimo F priedo 3 straipsnis nustato, jog Italijos valdžios institucijos Komisijos prašymu panaudoja savo atitinkamas galias siekdamos užtikrinti Centrai visas reikiamas viešąsias komunalines paslaugas. Šis straipsnis taip pat patikslina, kad Komisija priima visas reikiamas nuostatas tam, kad jos tinkamai įgalioti suinteresuoti viešųjų komunalinių paslaugų atstovai galėtų patikrinti, pataisyti ir prižiūrėti Centro viduje esančius įrenginius. Iš šio straipsnio darytina išvada, kad „žemės (kurioje pastatytas Centras) ekstrateritorialumas netaikomas“ siekiant patvirtintiems technikams leisti prižiūrėti ir pataisyti viešąsias komunalines paslaugas teikiančius įrengimus.

- 58 Komisijos teigimu, pareiškimo apie Ispros TKT atsakomybę turinys negali nei būti „viršesnis“ už šias JTC susitarimo nuostatas, nei gali pastarąsias nuostatas panaikinti ar pakeisti tvirtinant, kad savivaldybės administracija nėra atsakinga nei už teritorijoje, kurioje pastatytas Centras, esančio surinkimo įrenginio priežiūrą, nei už jo administravimą. Visų pirma, šis pareiškimas viršija už Ispros TKT atsakingo subjekto, neturinčio teisės pasisakyti savivaldybės administracijos, kuriai jis priklauso, civilinės atsakomybės klausimu, kompetenciją. Be to, jis akivaizdžiai prieštarauja 16 punkte paminėto 1992 m. spalio 7 d. laiško, patikslinančio, kad komunos įsikišimas buvo savarankiška savivaldybės administracijos, prisiimančios visą atsakomybę, iniciatyva, turiniui. Galiausiai Ispros TKT vadovo pareiškimo pobūdis negali padaryti Centro atsakingo už surinkimo įrenginio priežiūrą.
- 59 Atitinkamų JTC susitarimo nuostatų juo labiau nesumenkina faktas, kad Centras dažnai manė esant naudinga pačiam atlikti tam tikrus darbus įrenginiuose, nes tai visuomet buvo daroma vietinės administracijos prašymu. Konkrečiau kalbant apie darbus, 1990 m. atliktus Centro teritorijoje esančioje trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje, jie buvo atlikti gavus *Ferrovie dello Stato* bei Ispros savivaldybės administracijos prašymą.
- 60 Antra, kalbant apie tariamą priežiūros ar darbų trečiojoje atkarpoje neatlikimo neteisėtumą, Komisija tvirtina, kad ieškinyje apsiriboja kaltinimu dėl šio neatlikimo nepatikslinant, kokie turėtų būti darbai ir priežiūra, dėl kurių neatlikimo ieškovė apgailėstauja, todėl nenurodant ir to, koks buvo neteisėto Bendrijos elgesio pobūdis.
- 61 Ji priduria, kad nebuvo pažeista nė viena iš nuostatų, kuriomis ieškovė pasirėmė.

- 62 Visų pirma ji nurodo, kad, priešingai ieškovės siūlomam Sprendimo 96/282 9 straipsnio aiškinimui, šiame straipsnyje numatyta Centro direktoriaus pareiga imtis visų būtinų priemonių tam, kad būtų užtikrintas asmenų ir įrengimų, už kuriuos jis atsako, saugumas, turėtų apsiriboti tinkama Centro veikla, kurios dėka Bendrija prisideda prie Bendrijos tyrimų programų realizavimo. Centro žemėje esančių nuotekų surinkimo įrenginių administravimas ir priežiūra nėra tikra šios veiklos dalis. Ji ginčija tai, kad iš 41 ir 50 punktuose nurodytų sprendimų *Grifoni prieš EAEB* išplaukia, jog EAEB atsakomybė buvo patvirtinta Sprendimo 71/57 10 straipsnio, tapataus Sprendimo 96/282 9 straipsniui, pagrindu.
- 63 Komisija taip pat tvirtina, kad nors JTC susitarimo F priedo 16 straipsnis nustato jos pareigą priimti visas reikiamas priemones visuomenės sveikatos saugumo ir apsaugos srityje, skaitoma JTC susitarimo preambulės ir kitų nuostatų kontekste ši nuostata yra konkrečiai susijusi su gaisro rizika ir dėl joninės radiacijos kylančiais pavojais, o taip nagrinėjamu atveju nebuvo.
- 64 Be to, ji remiasi tuo, jog kadangi jokia Bendrijos institucija ar joks jos organas nėra įpareigoti rūpintis nuotekų surinkimo įrenginiais, Bendrija negali būti atsakinga tuo pagrindu, kad jos institucijos ir organai galėjo neįvykdyti paprasčiausių įprasto atsargumo taisyklių. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas jau yra nusprendęs, kad nesant neteisėtų veiksmų deliktinė institucijos atsakomybė kilti negali (2000 m. lapkričio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Eurocoton ir kt. prieš Tarybą*, T-213/97, Rink. p. II-3727).
- 65 Komisijos teigimu, tai, kad ieškovė remiasi Italijos civilinės teisės nuostatomis, yra netinkama. AE 188 straipsnio antroji pastraipa nukreipia tik į bendrus valstybių narių teisės principus, o ne į konkrečias įvairių nacionalinių teisės sistemų nuostatas (50 punkte nurodyto 1994 m. vasario 3 d. Sprendimo *Grifoni prieš EAEB* 8 punktas). Argumentai, kuriais ieškovė pasirėmė tam paneigti, jokių būdu negali būti paremti 52 punkte paminėta generalinio advokato G. Tesauro išvada 1990 m. kovo 27 d.

Sprendimui *Grifoni prieš EAEB*. Bet kuriuo atveju minėtas 1994 m. vasario 3 d. Sprendimas *Grifoni prieš EAEB* ir generalinio advokato išvada šiam sprendimui (Rink. P. I-343) aiškiai nenumatė to, kad patirta žala galėtų būti nustatyta ir atlyginta remiantis vien tik deliktinę atsakomybę reglamentuojančiais Italijos teisės aktais.

66 Ji ginčija tai, kad Italijos civilinio kodekso 2051 straipsnyje numatyta taisyklė, pagal kurią „kiekvienas yra atsakingas už žalą, padarytą jo saugomų daiktų, išskyrus, jei yra nustatyta, kad tai įvyko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių“, yra sutinkama ir Bendrijos teisės aktuose bei teismų praktikoje. Priešingai, ši nuostata, leidžianti laikyti atsakingu asmenį, kuris nėra tiesioginis žalos kaltininkas, yra nesuderinama su šiuo metu teismų praktikos reikalaujamomis deliktinės institucijų atsakomybės taikymo sąlygomis.

67 Bet kuriuo atveju Italijos civilinio kodekso 2051 straipsnyje numatytos sąlygos nagrinėjamu atveju nėra įvykdytos. Pirma, jokia Bendrijos institucija neturi saugoti surinkimo įrenginio, ir todėl į Bendriją negali būti kreipiamasi, kad pastaroji atsakytų už jos galimai padarytą žalą. Antra, ieškovė neįrodė jokio priežastinio ryšio tarp tariamai saugomo objekto ir žalos. Iš tiesų nebuvo įrodyta, kad ieškovės pastatų užliejimą iš tikrųjų sukėlė konkrečios Centro teritorijoje esančios surinkimo įrenginio atkarpos išsiliejimas.

### *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

68 Visų pirma reikia nagrinėti, ar pagal 42 punkte nurodytą teismo praktiką elgesys, kuriuo kaltinama, tai yra darbų ir (arba) priežiūros trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimas, yra priskirtini Bendrijos institucijai ar organui.

- 69 Šiuo atžvilgiu primintina, pirma, kad priešingai tam, ką tvirtina ieškovė (žr. 47 punktą), iš JTC susitarimo jokia būdu neišplaukia, kad už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą yra atsakinga Bendrija.
- 70 Visų pirma argumentas, jog už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą yra atsakinga Bendrija, kildinamas iš aplinkybės, kad iš JTC susitarimo išplaukia, jog jokie tretieji asmenys prie jos negali priėti, yra nepagrįstas.
- 71 Tiesa, kaip pažymi ieškovė, pagal JTC susitarimo F priedo 1 straipsnį Centras ir teritorija, kurioje jis pastatytas, yra neliečiami, juose negali būti atliekami krata, poėmis, konfiskacija ar ekspropriacija, jie turi imunitetą nuo bet kokių administracinių ar teisminių ribojančių priemonių. Vis dėlto iš to paties F priedo 3 straipsnio matyti, kad nepaisant šio imuniteto statuso Komisija jos tinkamai įgaliojams kvalifikuotiems suinteresuotų viešųjų komunalinių tarnybų atstovams privalo leisti patikrinti, taisyti ir prižiūrėti su šiomis paslaugomis susijusius Centro viduje esančius įrenginius.
- 72 Šalys neginčija, kad Centrai per nagrinėjamą surinkimo įrenginį teikiama nuotekų surinkimo paslauga yra viešoji komunalinė paslauga JTC susitarimo F priedo 3 straipsnio prasme. Šiuo atžvilgiu primintina, kad Pirmosios instancijos teismui pateikus klausimą raštu, Komisija raštu patvirtino, šiuo klausimu ieškovei neprieštaravus, kad Ispros komuna buvo visiškai atsakinga už viešosios komunalinės nuotekų surinkimo paslaugos teikimą Centrai. Vadinas, šio proceso tikslu manytina, kad užduotis tikrinti, taisyti ir prižiūrėti trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą priklauso Ispros savivaldybės administracijai, kurios kvalifikuoti atstovai, tinkamai įgaliojami Komisijos, gali patekti prie trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos.

- 73 Taip pat reikia pažymėti, kad jokia kita JTC susitarimo nuostata negali pagrįsti elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimo Bendrijai. Tiesa, kad JTC susitarimo 1 straipsnis, kuriuo ieškovė konkrečiai nesirėmė, iš esmės numato, kad Italijos vyriausybė už metinę nuomą Bendrijos dispozicijai suteikia Centrą ir teritoriją, kurioje jis pastatytas. Vis dėlto šiame straipsnyje numatytas perdavimas dispozicijon nesukelia atsakomybės už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą perdavimo Bendrijai. Iš tiesų šį straipsnį reikia skaityti kartu su kitomis JTC susitarimo nuostatomis, ir, be kita ko, kartu su šio susitarimo F priedo 3 straipsniu, iš kurio išplaukia, kaip buvo pažymėta 72 punkte, kad trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos patikrinimai, taisymai ir priežiūra priklauso subjektui, atsakingam už nuotekų surinkimo paslaugos teikimą. Šiomis aplinkybėmis JTC susitarimo 1 straipsnis negali būti aiškinamas kaip apimantis atsakomybės už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą perdavimą Bendrijai.
- 74 Taigi JTC susitarimas neleidžia pagrįsti elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimo Centrai arba kuriai nors kitai Bendrijos institucijai ar organui.
- 75 Antra, pažymėtina, kad priešingai tam, ką glaustai išdėstė ieškovė (žr. 47 punktą), kaltinamo elgesio priskyrimas negali būti grindžiamas tuo, kad trečioji surinkimo įrenginio atkarpa priklauso išimtinai Centro dispozicijai. Iš tiesų būtina konstatuoti, kad, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 12 ir 14 punktuose, visas surinkimo įrenginys, apimantis trečiąją atkarpą, surenka ir Ispros komunoje, ir Centro pastatymo teritorijoje susidaranti nuotekas. Be to, iš 72 punkte išdėstytų argumentų išplaukia, kad atlikti veiksmus trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje turi Ispros savivaldybės administracija. Kadangi trečioji surinkimo įrenginio atkarpa nepriklauso išimtinai Centro dispozicijai, tariamas išimtinumas negali pagrįsti kaltinamo elgesio priskyrimo Bendrijai.
- 76 Trečia, reikia nagrinėti, ar, kaip iš esmės teigia ieškovė, nurodomas priežiūros ir (arba) darbų trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimas yra priskirtinas Bendrijai dėl akivaizdaus Centro pareigūnų ir technikų elgesio.

- 77 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad neginčijama, jog 1990 m. Centras pirmojoje trečiosios atkarpos dalyje atvirą vamzdį pakeitė 100 cm skersmens vamzdžiu.
- 78 Tiesa, Komisija teigia, kad Centras šiuos darbus atliko *Ferrovie dello Stato* arba Ispros savivaldybės administracijos prašymu. Vis dėlto Pirmosios instancijos teismo paprašyta pateikti visus dokumentus, kurie leistų nustatyti tariamų prašymų egzistavimą, Komisija nesugebėjo pateikti įrodymų apie šių prašymų egzistavimą. Tokiomis aplinkybėmis šiame procese darytina išvada, kad darbus pirmojoje trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos dalyje Centras atliko savo paties iniciatyva.
- 79 Be to, posėdžio metu Komisijos ekspertas pažymėjo, kad Centro tarnybos trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje reguliariai atlikdavo patikrinimus bei jo priežiūrą.
- 80 Šie Centro techninių tarnybų veiksmai yra spontaniški ir neatitinka jokios Bendrijos institucijų ar organų pareigos pagal JTC susitarimą. Iš tiesų, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 72 punkte, pagal JTC susitarimą užduotys tikrinti, taisyti ir prižiūrėti surinkimo įrenginio trečiąją atkarpą priklauso subjektui, atsakingam už nuotekų surinkimo paslaugos teikimą Centrai. Todėl manytina, kad šiais veiksmais Centras tvarkė kitų asmenų reikalus.
- 81 Vis dėlto tai, kad Centro techninės tarnybos, tam tikrais atvejais spontaniškai įsikišdamos, tvarkė kitų asmenų reikalus trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje, jokiu būdu nereiškia, kad bet koks darbų ar priežiūros šioje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimas nuo šiol yra priskirtinas Centrai, ir todėl Bendrijai.

- 82 Tokiu įsikišimu siekiama tik leisti Centrai tinkamai vykdyti administravimo, už kurį jis atsakingas, veiksmus. Taigi administravimas, už kurį atsakingas Centras, 1990 m. nutiesiant uždarą vamzdį pirmojoje trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos dalyje neapima atlikimo darbų, būtinų 2002 m. užtikrinti pakankamą debitą trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje, juo labiau kad, kaip tai per posėdį nurodė Komisija ir ieškovė dėl to neprieštaravo, Bendrija jokių būdu nekontroliuoja nuotekų, kurios patenka į trečiąją atkarpą, kiekio.
- 83 Be to, administravimas, už kurį Centras atsakingas, spontaniškai stebint ir reguliariai prižiūrint trečiąją atkarpą, apima tik jo iš tikrųjų atliktas užduotis ir negali būti išplėstas tariamam stebėjimo ar priežiūros neatlikimui, kurie tebeprisiklauso už nuotekų surinkimo paslaugos teikimą Centrai atsakingam subjektui.
- 84 Be to, nagrinėjamu atveju nebuvo nei nustatyta, nei tvirtinta, kad kaltinamas elgesys, tai yra darbų ir (arba) priežiūros trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje neatlikimas, reiškia netinkamą administravimo veiksmų, už kuriuos Centras atsako, vykdymą.
- 85 Nors reikia sutikti su tuo, kad nurodydama nepakankamą trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos hidraulinį pajėgumą ieškovė netiesiogiai teigia, kad 1990 m. Centro atlikti darbai reiškia tai, kad Centras netinkamai tvarkė kitų asmenų reikalus, vis dėlto manytina, kad uždaro 100 cm skersmens vamzdžio nutiesimas ant trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos pirmosios dalies negali būti laikomas reiškiančiu netinkamą administravimą, už kurį Centras atsakingas.
- 86 Iš tiesų būtina konstatuoti, kad Centro ant trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos pirmosios dalies nutiesto vamzdžio skersmuo yra tiksliai tokio pačio skersmens kaip



uždaro vamzdžio, prieš tai nutiesto ant trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos antrosios dalies. Todėl 1990 m. Centro atlikti darbai nepaveikė trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos hidraulinio pajėgumo. Šiomis aplinkybėmis tariamai nepakankamas trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos hidraulinis pajėgumas jokių atveju negali būti priskirtinas Centru.

87 Iš to, kas pirmiau išdėstyta, išplaukia, kad spontaniški Centro techninių tarnybų veiksmai negali būti elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimo Bendrijai priežastimi.

88 Ketvirta, reikia nagrinėti, ar elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimas Bendrijai kyla iš pareiškimo dėl Ispros TKT atsakomybės, kuriuo pastaroji patvirtino, kad savivaldybės administracija, kurios dalimi ji yra, nėra atsakinga už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą.

89 Šiuo atžvilgiu, neatsižvelgiant į klausimą, ar atsakinga už šią komunalinę paslaugą institucija yra kompetentinga pasisakyti administracijos, kurios dalimi ji yra, atsakomybės klausimais, reikia pažymėti, kad šis pareiškimas pašalina savivaldybės administracijos atsakomybę už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą remiantis vieninteliu motyvu, kad ši atkarpa yra Bendrijai priklausančioje teritorijoje. Tačiau iš JTC susitarimo 1 straipsnio išplaukia, kad Bendrija nėra nagrinėjamos teritorijos savininkė. Iš tikrųjų ši nuostata kaip tik numato, kad Centras ir prie jo esanti teritorija Bendrijos dispozicijon Italijos vyriausybės perduodami už metinę nuomą. Be to, ieškovė neįrodė ir neteigia, kad pareiškimas dėl Ispros TKT atsakomybės pakeitė JTC susitarimą. Šiomis aplinkybėmis manytina, kad ši deklaracija neleidžia įrodyti, kad elgesys, kuriuo kaltinama, yra priskirtinas Bendrijos institucijai ar organui.

90 Penkta, reikia dar kartą nagrinėti, ar kaltinamas elgesys yra Bendrijai priskirtinas remiantis nuostatomis, kurių pažeidimu ieškovė remiasi.

91 Šiuo atžvilgiu visų pirma pažymėtina, kad Sprendimo 92/282, kurio pažeidimu kaltinama, 9 straipsnio 3 dalis apsiriboja teiginiu, kad Centro generalinis direktorius imasi visų būtinų priemonių tam, kad būtų užtikrintas asmenų ir įrengimų, už kuriuos jis atsako, saugumas. Todėl ši nuostata savaimė tariamo darbų ir (arba) priežiūros neatlikimo trečiojoje surinkimo įrenginio atkarpoje priskyrimą gali pagrįsti tik tada, jei būtų nustatyta, kad nagrinėjama atkarpa yra įrenginys, perduotas Centro generalinio direktoriaus atsakomybėn. Tačiau ieškovė nepateikė jokių įrodymų, kurie leistų manyti, kad už trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą yra atsakingas Centro generalinis direktorius. Priešingai, kaip nurodyta šio sprendimo 72 punkte, iš JTC susitarimo F priedo 3 straipsnio išplaukia, kad Ispros komuna yra atsakinga už nuotekų surinkimo paslaugos teikimą Centrui; vadinasi, trečioji surinkimo įrenginio atkarpa negali būti prilyginta įrenginiams, už kuriuos atsakingas Centras. Šiomis aplinkybėmis Sprendimo 96/282 9 straipsnio 3 dalis neleidžia pagrįsti elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimo Bendrijai.

92 Ieškovė taip pat nurodo JTC susitarimo pažeidimą, kadangi, jos nuomone, šis susitarimas numato, kad Centras turi apsaugoti visuomenės sveikatą. Kaip teisingai tvirtino Komisija, JTC susitarimo F priedo 16 straipsnio 1 dalis yra vienintelė šio susitarimo nuostata, susijusi su visuomenės sveikatos apsauga. Vis dėlto visuomenės sveikatos apsaugos srityje ši nuostata yra svarbi tik tiek, kiek ji susijusi su gaisro išvengimu ar dėl jonizuojančios radiacijos kylančiu pavojumi. Tačiau nagrinėjamu atveju ieškovė nepateikė jokių argumentų, kurie leistų manyti, kad elgesys, kuriuo kaltinama, yra susijęs su gaisro ar dėl jonizuojančios radiacijos kylančio pavojaus išvengimu. Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimas Bendrijai negali būti paremtas Centro pareiga rūpintis visuomenės sveikatos apsauga, kaip nustatyta JTC susitarimo F priedo 16 straipsnio 1 dalyje.

93 Galiausiai ieškovė tvirtina, kad elgesys, kuriuo kaltinama, lemia deliktinę Bendrijos atsakomybę remiantis Italijos civilinio kodekso 2043 ir 2051 straipsnių nuostatomis.

94 Kalbant apie Italijos civilinio kodekso 2043 straipsnį, net kartu su ieškove pripažįstant, kad ši nuostata skirta *neminem laedere* principui, kad šis principas yra bendras valstybių narių teisinėms sistemoms ir, nors nagrinėjamu atveju jis taikytinas dėl to, kad Komisija ir (arba) Centras pažeidė bendrą atsargumo ir kruopštumo principą, vis dėlto būtina pažymėti, kad ieškovė nenurodo jokių priežasčių, dėl kurios Komisija ir (arba) Centras trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos atžvilgiu turėtų atsargumo ir kruopštumo pareigą. Šiomis aplinkybėmis manytina, kad vien nuostata, kuria remiamasi, savaime neleidžia Bendrijai priskirti elgesio, kuriuo kaltinama.

95 Dėl Italijos civilinio kodekso 2051 straipsnio, net ir pripažįstant, kad ši Italijos teisės nuostata reiškia valstybių narių teisinėms sistemoms bendrą principą, būtina pažymėti, kad ieškovė neįrodė, kad prižiūrėti trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą privalo Bendrijos institucija ar organas. Iš tiesų priešingai tam, ką tvirtina ieškovė, pareiga prižiūrėti surinkimo įrenginį Bendrijos institucijai ar organui neatsiranda iš žemės, kurioje Centras pastatytas, nuosavybės, kadangi, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 89 punkte, jokia Bendrijos institucija ar joks jos organas nėra šios žemės savininkai. Taigi, nors ir sutinkant su tuo, kad trečioji surinkimo įrenginio atkarpa yra teritorijoje, kurioje pastatytas Centras, tai jokių būdu nereiškia, kad ji priklauso Bendrijai. Todėl šį argumentą reikia atmesti.

96 Taip pat atmestinas argumentas, jog trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos priežiūra Komisijai ar Centrai priklauso remiantis tuo, kad pagal JTC susitarimo F priedo 1 straipsnį trečiosios šalys negali prie jos patekti. Iš tiesų, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 71 punkte, pagal JTC susitarimo F priedo 3 straipsnį Komisija yra įpareigota netaikyti JTC susitarimo F priedo 1 straipsnyje numatyto imuniteto tam, kad komunalinėms tarnyboms leistų patikrinti, pataisyti joms

priklausančius, Centro viduje esančius ir su šiomis paslaugomis susijusius įrenginius bei juos prižiūrėti. Šiomis aplinkybėmis vadinamuoju teritorijos, kurioje pastatytas Centras, imunitetu negalima veiksmingai remtis, siekiant nustatyti, kad Komisija ir (arba) Centras privalo prižiūrėti trečiąją surinkimo įrenginio atkarpą.

- 97 Trečiosios surinkimo įrenginio atkarpos priežiūra juo labiau negali būti priskirta Komisijai ir (arba) Centrai tuo pagrindu, kad šia atkarpa išimtinai disponuoja Centras. Iš tikrųjų greta prieš tai esančiame punkte nurodytų aplinkybių, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 75 punkte, kadangi surinkimo įrenginys, apimant trečiąją atkarpą, surenka ir Ispros komunoje, ir Centro teritorijoje susidaranti nuotekas, trečiosios atkarpos negalima laikyti esančia išimtinėje Komisijos ir (arba) Centro dispozicijoje.
- 98 Iš viso to, kas buvo išdėstyta prieš tai, išplaukia, kad tariamas priežiūros ir (arba) darbų trečiojoje atkarpoje neatlikimas nėra priskirtini Bendrijos institucijai ar organui. Šiomis aplinkybėmis ir tiek, kiek jis yra priimtinas, ieškinys yra atmestinas kaip nepagrįstas, nesant būtinybės nagrinėti, ar šiuo atveju yra įvykdytos kitos Bendrijos deliktinei atsakomybei reikiamos sąlygos.

## **Dėl prašymo nustatyti tyrimo priemones**

- 99 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo imtis tyrimo priemonių, siekiant patvirtinti jos suformuluotus kaltinimus. Konkrečiau kalbant, ji tvirtina, kad reikia gauti informaciją iš Centro direktoriaus ir tarnautojų bei iš užliejimo vietą apžiūrėjusių Italijos valdžios institucijų. Ji nurodo, kad reikėtų išklausti liudytojų parodymus, ir šiuo atžvilgiu ji apsiriboja teise vėliau nurodyti apklaustinių liudytojų pavardes. Galiausiai ji tvirtina, kad siekiant nustatyti tvirtinamus faktus, apimant tariamai patirtą ar būsimą žalą, reikia atlikti vietos apžiūrą ir (arba) ekspertizę.

100 Šiuo atžvilgiu būtina pažymėti, kad ieškovė nenurodė nei tikslių faktų, kuriuos šios priemonės tariamai paremtų, nei kaip šios priemonės galėtų pasitarnauti nustatant elgesio, kuriuo kaltinama, priskyrimą Bendrijos institucijai ar organui. Šiomis aplinkybėmis prašymus dėl tyrimo priemonių reikia atmesti.

### **Dėl bylinėjimosi išlaidų**

101 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė.

102 Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo pačios ir Komisijos išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Kaip nepriimtina atmesti tą ieškinio dalį, kuri susijusi su prašymu atlyginti būsimą neapibrėžtą turtinę žalą ir patirtą ar būsimą neapibrėžtą neturtinę žalą.**

2. **Kitą ieškinio dalį atmesti kaip nepagrįstą.**
3. **Atmesti prašymus dėl tyrimo priemonių.**
4. **Priteisti iš ieškovės padengti jos pačios bylinėjimosi išlaidas ir Komisijos nurodytas bylinėjimosi išlaidas.**

Pirrung

Meij

Pelikánová

Paskelbta 2005 m. lapkričio 30 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

E. Coulon

J. Pirrung